

Turfmarkt 2

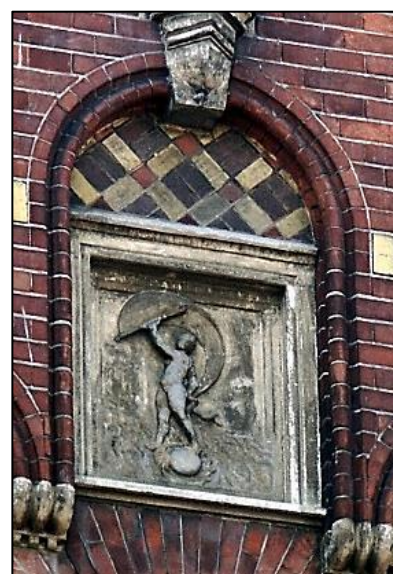
Het Fortuyn

Op de hoek van de Turfmarkt en de Gedempte Oude Gracht staat een hoog pand waar bijna helemaal bovenin een gevelsteen is ingemetseld. De gevelsteen is bijna 400 jaar oud en daarmee veel ouder dan de gevel die in 1891 ingrijpend is vernieuwd in een stijl met van alles wat. De gevelsteen is toen verplaatst van de eerste verdieping naar omhoog.

In 1628 werd Turfmarkt 2 voor het eerst genoemd in een verpondingsregister als *“Het Fortuyn”*. In 1690 werd duidelijk dat het pand was ingericht tot broodbakkerij. Die heeft hier heel lang gezeten want in de vorige eeuw zat hier nog de *“Haarlemsche Brood- en Meelfabriek De Volharding”*.

Een verrekijkertje zou hier goede diensten bewijzen want de hoogte en de detaillering laten de voorstelling op de gevelsteen moeilijk lezen. Wat je kunt zien is een afbeelding

van Vrouwe Fortuna. Zij staat op een bol met een wapperende en bollende sluier in haar hand. De symboliek van de bollende sluier wijst op haar wisselvalligheid, net als de wind. Het staan op de bol verwijst naar wankelmoedigheid; het evenwicht kan zomaar van het ene op het andere moment veranderen, net als de wind.

De steen is in 2009 opgeknapt en is toen helaas in zijn geheel wit beschilderd. In 2018 zijn de raamkleuren in overleg met de afdeling Architectuur Historie vastgesteld en aangebracht. Dat was een mooie gelegenheid die niet gebruikt is om ook het oudste stukje van het huis, de gevelsteen, in kleur te beschilderen. De detaillering en de hoogte maken dat hard nodig, opdat je kan zien wat er op zo'n oude gevelsteen staat.

Nog even terug in de tijd. Het huis op de hoek van de Turfmarkt en de Gedempte Oude Gracht stond er al toen de gracht nog niet was gedempt. Op de linker tekening van 1782 is dat goed te zien. Het huis had toen nog een trapgevel. Inmiddels is er veel veranderd en is de rust van de prent overgenomen door veel meer verkeer. Dat verkeer veroorzaakte jarenlang een belangrijk oponthoud in de voorgenomen gevelrestauratie. Het pand moest toen vanwege de verkeerstrillingen een tijdlang worden gestut. Het uitblijven van subsidie leidde tot uitstel van het nodige herstel. Pas aan het eind van 1986 kwam er nieuw

initiatief dat tot resultaat leidde.

Meer bijzonderheden zijn te vinden in het boek “Gevelstenen van Haarlem” geschreven door Peter van Graafeiland en Theo Bottelier. Peter van Graafeiland is bezig een vernieuwde versie voor te bereiden.

Bron: Jaarboek 1987 Historische Vereniging Haerlem – Monumentenzorg

Jaarboek 2009 Historische Vereniging Haerlem – Nieuws over gevelstenen – Martin Busker
Noord Hollands Archief